

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

Teisėjų tarybai
El. paštas info@teismai.lt

2024-10- Nr.

!

TEIKIMAS DĖL KOMISIJOS, SUDARYTOS PAGAL 2024 M. GEGUŽĖS 31 D. PROTOKOLINĮ NUTARIMĄ, TYRIMO IŠVADOS DĖL CENTRINIO PAREIGŪNO, ATSAKINGO UŽ KORUPCIJAI ATSPARIOS APLINKOS KŪRIMĄ LIETUVOS TEISMUOSE, 2024 M. BALANDŽIO 30 D. ATLIKTO TYRIMO LEGITIMUMO

Teikiame Teisėjų tarybai Komisijos, sudarytos pagal 2024 m. gegužės 31 d. protokolinį nutarimą (toliau – ir Komisija), tyrimo išvadą dėl centrinio pareigūno, atsakingo už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose, 2024 m. balandžio 30 d. atlikto tyrimo legitimumo, kuriai pritarta Komisijos narių balsų dauguma.

Teismo pirmininkė,
Komisijos pirmininkė

Skirgailė Žalimienė

Dėl Centrinio už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose atsakingo pareigūno 2024 m. balandžio 30 d. išvados „Dėl aplinkybių, susijusių su teisėjų skyrimu į Vilniaus miesto apylinės teismą“ (toliau – ir Išvada)

Teisėjų tarybos 2024 m. birželio 10 d. posėdžio protokolu Nr. 38P-10-(7.1.1.E) nurodyta, kad bendru sutarimu nutarta sudaryti Komisiją tyrimui dėl centrinio už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose atsakingo pareigūno kompetencijos ir jo atlikto tyrimo, užbaigto 2024-04-30 išvada, legitimumo atlikti, taip pat pavesti sudarytai Komisijai įvertinti centrinio už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose atsakingo pareigūno kompetencijos ribas bei ar šios ribos nebuvo peržengtos tyrimo, užbaigto 2024 m. balandžio 30 d. išvada, metu.

Dėl korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų tyrimo teismuose

Korupcijos prevencijos įstatymo (2021 m. birželio 29 d. įstatymo Nr. XIV-471 redakcija, galiojanti nuo 2022 m. sausio 1 d., toliau ir KPI) 21 straipsnyje 1 dalies 6 punkte nustatyta, kad savarankiškosios įstaigos pagal kompetenciją imasi aktyvių teisinių, organizacinių ir kitų priemonių, skirtų užkirsti kelią korupcinio pobūdžio teisės pažeidimams savo įstaigoje, jai pavaldžiuose ir (ar) valdymo sričiai priskirtuose viešojo sektoriaus subjektuose, o jeigu šie pažeidimai padaryti, – atskleisti ir pritaikyti teisinio poveikio ar kitas priemones, išskyrus su ikiteisminio tyrimo atlikimu susijusias priemones. Savarankiškos įstaigos imasi priemonių užtikrinti, kad jose ir joms pavaldžiuose ir (ar) jų valdymo sričiai priskirtuose viešojo sektoriaus subjektuose, atsižvelgiant į jų dydį ir (ar) administracinius pajėgumus, būtų taikomos šios korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonės - vykdoma teisės pažeidimų (įskaitant korupcinio pobūdžio) prevencija ir tyrimas (KPI 21 str. 2 d. 1 p.)¹.

Remiantis KPI 2 straipsnio 12 dalimi, savarankiška įstaiga – Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, ministerija, Lietuvos bankas, savivaldybės administracija ar kita valstybės ar savivaldybės įstaiga, kuri nėra pavaldi jokiai kitai įstaigai ar institucijai ir (ar) nėra priskirta kitos įstaigos ar institucijos valdymo sričiai².

---

¹ Remiantis Aiškinamuoju raštu dėl įstatymų projektų Reg. Nr. XIII-5042- XIII-5044 vienas esminių principų, kuriuo iš esmės grindžiama naujai siūloma korupcijos prevencijos sistema, yra subsidiarumo principas, reiškiantis, kad aktyvi savarankiškos įstaigos kontrolė (atitinkami veiksmai) turi būti taikoma, kai nustatyti korupcijos rizikos veiksniai negali būti pašalinti vien tik viešojo sektoriaus subjekto, kuris savarankiškai įstaigai yra pavaldus ir (ar) priskirtas pagal valdymo sritį, pastangomis arba tos pastangos nėra pakankamos, arba veiksmingos. Taigi, už korupcijos rizikos valdymą pirmiausia atsakingi patys viešojo sektoriaus subjektai, taip buvo decentralizuota korupcijos prevencijos sistema.

² Remiantis minėtu Aiškinamuoju raštu *savarankiškomis įstaigomis* būtų laikoma Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, Seimo kanceliarija, Vyriausybės kanceliarija, ministerijos, savivaldybių administracijos, Lietuvos bankas, Valstybės saugumo departamentas, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybės kontrolė, Generalinė prokuratūra, Konkurencijos taryba, *teismai* ir kt.

Apibendrinant minėtas teisės nuostatas, darytina išvada, kad teismai galėtų būti laikomi savarankiška įstaiga Korupcijos prevencijos įstatymo prasme. Vadinasi, teismai, kaip savarankiškosios įstaigos, pagal kompetenciją turi pareigą imtis aktyvių teisinių, organizacinių ir kitų priemonių, skirtų užkirsti kelią korupcinio pobūdžio teisės pažeidimams <...>, o jeigu šie pažeidimai padaryti, – atskleisti ir pritaikyti teisinio poveikio ar kitas priemones, išskyrus su ikiteisminio tyrimo atlikimu susijusias priemones (KPI 21 str. 1 d. 6 p.).

Dėl subjektų, galinčių teismuose atlikti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų tyrimą

(KPI ir jį įgyvendinančio Vyriausybės 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimo Nr. 1155 nuostatų prasme)

KPI 24 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad savarankiškos įstaigos steigia už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą *atsakingus padalinius* arba paskiria už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą *atsakingus asmenis*. Šie asmenys yra atsakingi už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą savarankiškoje įstaigoje, taip pat savarankiškos įstaigos vadovo ar kito valdymo organo sprendimu – ir savarankiškai įstaigai pavaldžiuose ir (ar) jos valdymo sričiai priskirtuose viešojo sektoriaus subjektuose.

Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingi subjektai atlieka šias funkcijas: 1) pagal kompetenciją *Valstybės tarnybos įstatymo, Lietuvos Respublikos darbo kodekso* ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka vykdo teisės pažeidimų tyrimą arba dalyvauja juos tiriant, jeigu specialiuosiuose įstatymuose ar jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nenustatyta kita pažeidimų tyrimo tvarka; 2) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka atlieka korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą; 3) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka atlieka teisės aktų projektų antikorpucinius vertinimus; 4) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka atlieka atsparumo korupcijai lygio nustatymą; 5) pagal kompetenciją užtikrina arba pagal poreikį dalyvauja užtikrinant Pranešėjų apsaugos įstatymo įgyvendinimą viešojo sektoriaus subjekte; 6) pagal kompetenciją dalyvauja ir teikia nuomonę personalo formavimo procedūrose vertinant šio įstatymo III skyriuje nustatyta tvarka gautą informaciją apie asmenį; 7) atlieka viešojo sektoriaus subjekto darbuotojų viešųjų ir privačių interesų deklaravimo ir viešųjų ir privačių interesų derinimo praktikos kontrolę ir stebėseną; 8) organizuoja viešojo sektoriaus subjekto darbuotojų antikorpucinio sąmoningumo didinimą; 9) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka rengia korupcijos prevencijos veiksmų planą, pagal kompetenciją atlieka jo įgyvendinimo stebėseną; 10) teikia pasiūlymus viešojo sektoriaus subjekto vadovui dėl korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių diegimo ir įgyvendinimo; 11) pagal poreikį ir kompetenciją atlieka kitas funkcijas, gerinančias korupcijai atsparią aplinką (KPI 24 str. 5 d.).

KPI 25 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą *atsakingas subjektas yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas viešojo sektoriaus subjekto vadovui*. Viešojo sektoriaus subjekto *vadovas užtikrina už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo subjekto veiklos ir organizacinį nepriklausomumą*, korupcijai atsparios aplinkos kūrimo veiklai reikalingus

ištekliaus, už šią veiklą atsakingų subjektų teises ir veiklos garantijas, įskaitant priemones, kuriomis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingi subjektai ir (ar) jų darbuotojai apsaugomi nuo galimo neigiamo poveikio dėl jų atliekamų funkcijų.

Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingi subjektai, atlikdami savo funkcijas, *turi teisę*: 1) gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ar įstaigų, taip pat registru, valstybės informacinių sistemų jų turimą ar tvarkomą ir korupcinio pobūdžio teisės pažeidimams tirti bei korupcijai atspariai aplinkai kurti reikalingą informaciją; 2) gauti iš viešojo sektoriaus subjekto, kuriame jis dirba arba dėl kurio atlieka korupcijai atsparios aplinkos kūrimo funkcijas, darbuotojų paaiškinimus dėl galimai padarytų korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų; 3) tvarkyti asmens duomenis, kai tai būtina, ir tik tuos asmens duomenis, kurių reikia kuriant korupcijai atsparią aplinką, užtikrinant korupcijos prevenciją, nustatant ir tiriant korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, vadovaujantis asmens duomenų apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais (KPI 25 str. 4 d.).

Aiškinant sistemiškai paminėtas Korupcijos prevencijos įstatymo nuostatas kartu su KPI 2 straipsnio 10 dalimi, kuri apibrėžia korupcinio pobūdžio teisės pažeidimą – tai administracinis nusižengimas, darbo pareigų pažeidimas ar tarnybinis nusižengimas, padaromas piktnaudžiaujant įgaliojimais ir tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant naudos sau ar kitam asmeniui, taip pat korupcinio pobūdžio nusikalstama veika, 2 straipsnio 9 dalimi, kuri apibrėžia korupcinio pobūdžio nusikalstamos veiklos terminą, 2 straipsnio 14 dalimi, pagal kurią viešojo sektoriaus subjektas yra juridinis asmuo, 2 straipsnio 16 dalimi, pagal kurią viešojo sektoriaus subjekto vadovas – vienasmenis viešojo sektoriaus subjekto valdymo organas, darytina išvada, kad už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingi subjektai pagal minėtą įstatymą turi tokias apibendrintas funkcijas:

- 1) *Bendrąją arba abstrakčiąją korupcijos prevencijos funkciją*, kuri gali pasireikšti *ex ante* būdu, t. y. racionaliai įvertinus galimas grėsmes ir darant tam tikrus veiksmus, kad tų grėsmių būtų galima išvengti, arba *ex post*, kai, įvertinus apibendrintus empirinius duomenis, daromi tam tikri veiksmai, kad grėsmės nesikartotų ateityje.
- 2) *Individualiąją korupcijos prevencijos funkciją*, kuri gali pasireikšti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų tyrimu, duomenų rinkimu ir konkrečios atvejo analize. Ši funkcija pagal Korupcijos prevencijos įstatymo nuostatas, ypač įvertinus šio įstatymo 24 straipsnio 5 dalies 1 punktą, sietina su tarnybine ar darbo pareigų pažeidimo atsakomybe.

Pastaroji už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo asmens funkcija minima Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1155 patvirtinto Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingo asmens pavyzdiniame pareigybės aprašymo 2.1. punkte, pagal kurį už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas asmuo organizuoja ir (ar) vykdo teisės pažeidimų (įskaitant korupcinio pobūdžio) tyrimą arba dalyvauja juos tiriant.

Analizuojant KPI įtvirtintą korupcinio pobūdžio teisės pažeidimo apibrėžimą, vis tik nėra aiškūs konkretūs veiksmai, kurie galėtų būti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimo tyrimo objektas.

Apibendrinant išdėstytas teisės nuostatas, darytina išvada, kad atskiruose teismuose bei bendrai teismų sistemoje individualioji korupcijos prevencijos funkcija vykdytina daugiausiai viešojo sektoriaus subjekto darbuotojų atžvilgiu, nes nei KPI, nei Teismų įstatyme, nei kituose įstatymuose nėra nustatyta tvarka, pagal kurią atsakingas padalinys ar atsakingas subjektas teismuose galėtų vykdyti teisės pažeidimų tyrimą teisėjų atžvilgiu (KPI 24 str. 5 d. yra nuorodos tik į Valstybės tarnybos įstatymo, Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatas). Akivaizdu, kad teisės pažeidimo tyrimas ir jo rezultatai gali turėti tiesioginę įtaką asmens, kurio pažeidimas tiriamas, teisėms ir pareigoms, ir nesant aiškiai išdėstyta pažeidimo tyrimo procedūrai, užtikrinančiai asmenų teises, susidarytų teisės vakuumas, kai atsakingas subjektas, tirdamas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, įgautų pernelyg plačią diskrecijos laisvę. Kita vertus, analizuojant galimą teisės pažeidimų tyrimą teisėjų atžvilgiu akcentuotini atsakingo subjekto, tiriančio teisės pažeidimus, tiesioginio pavaldumo ir atskaitingumo viešojo sektoriaus subjekto vadovui ir teisėjų nepriklausomumo garantijų konstitucinio teisinės valstybės principo pagrindu nesuderinamumo klausimai.

Komisijos požiūriu, savarankiškos įstaigos steigia už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus padalinius arba paskiria už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus asmenis, kurie yra atsakingi už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą konkrečioje savarankiškoje įstaigoje (KPI 24 str. 1 d.), taigi atsakingų subjektų kompetencija pagal KPI nuostatas yra ribota ir ja galima naudotis savarankiškos įstaigos rėmuose. Konkrečiu atveju Komisija laikosi nuostatos, kad centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose atsakingas pareigūnas negali atlikti teisės pažeidimo tyrimų, apimančių daugiau ne vienos įstaigos veiklos perimetrą, net jei bendrai tokia funkcija būtų numatyta KPI nuostatomis.

Dėl centrinio už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose atsakingo pareigūno steigimo, kompetencijos ir jos ribų

Pažymėtina, kad centrinio už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose atsakingo pareigūno galimybę numatė Teisėjų tarybos 2022 m. vasario 25 d. nutarimo Nr. 13P-46-(7.1.2) „Dėl šakinio Lietuvos teismų sistemos korupcijos prevencijos veiksmų plano 2022-2025 metams ir jo įgyvendinimo priemonių plano 2022-2023 metams patvirtinimo“ (toliau – ir Veiksmų planas) 2 punktas, kuriame nustatyta, kad Nacionalinėje teismų administracijoje (toliau – ir Administracija) už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas asmuo atlieka centrinio už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą visoje teismų sistemoje atsakingo subjekto funkcijas.

Teisėjų taryba, patvirtindama Veiksmų planą, nustatė, jog, kuriant sisteminiu požiūriu grindžiamą neteisėtam poveikiui nepakančią aplinką, užtikrinančią korupcijos prevenciją teismų sistemoje, įgyvendinant Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos

įgyvendinimo 2020–2022 metų tarpinstituciniame veiklos plane Teisėjų tarybai bei NTA numatytą priemonę 2.3.1, turi būti steigiamas centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą visoje teismų sistemoje atsakingas subjektas (Veiksmų plano konstatuojamosios dalies devintoji pastraipa).

Veiksmų plano 5 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad korupcijos prevencija sistemoje vykdoma koordinuotai, ir nurodoma, be kita ko, kad NTA steigiamas centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas.

Išanalizavus Veiksmų plano nuostatas, darytina išvada, kad tokiam pareigūnui buvo numatyta tik bendroji arba abstrakčioji korupcijos prevencijos funkcija. Antai, Veiksmų plano 5 straipsnio 9 dalyje numatyta, jog Korupcijos prevencija teismų sistemoje vykdoma koordinuotai: a) Administracijoje steigiamas centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas; b) centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas bendradarbiauja su teismų, teismų savivaldos institucijų, Administracijos ir Mokymo centro vadovais bei už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą šiose institucijose atsakingais subjektais; c) teismų sistemos institucijos bei darbuotojai, kilus klausimams, kreipiasi pagalbos į centrinį už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingą subjektą, šis juos konsultuoja bei teikia metodinę pagalbą; d) centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas vysto bendradarbiavimą su kitomis institucijomis korupcijos prevencijos srityje. Plano 6 straipsnio 3 dalyje numatyta, jog Veiksmų plano įgyvendinimą ir Priemonių plano vykdymą koordinuoja centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas.

Veiksmų plano 7 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog veiksmų plano priemonių įgyvendinimo *stebėseną atlieka* centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas ir teismų sistemos institucijų už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingi subjektai; apie Priemonių plane numatytos priemonės įvykdymą priemonės vykdytojas informuoja už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingą subjektą, kuris nedelsdamas el. paštu informaciją pateikia centriniam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingam subjektui (7 str. 2 d.); Informacija apie tęstinio pobūdžio priemonės vykdymą centriniam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingam subjektui teikiama kas ketvirtį. Informacija apie tęstinio pobūdžio priemonės vykdymą centriniam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingam subjektui gali būti teikiama ir dažniau, šiam tokios informacijos pareikalavus (7 str. 3 d.); Centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas kiekvienais metais atlieka Priemonių plano įgyvendinimo vertinimą, kuriame pasisako apie įvykdytas Priemonių plano priemones bei kliūtis, dėl kurių nėra ar nebus laiku įvykdytos tam tikros priemonės (7 str. 4 d).

Veiksmų plano 8 straipsnio 3 dalyje numatyta, jog teismai, teismų savivaldos institucijos, Administracija ir Mokymo centas siūlymus dėl Veiksmų plano bei Priemonių plano keitimo ir (ar) papildymo teikia centriniam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingam subjektui, o 4 dalyje numatyta, kad centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas gautas pastabas ir siūlymus dėl Veiksmų plano nuostatų bei Priemonių plano pakeitimo ar tobulinimo išnagrinėja ir, priklausomai nuo pateiktų siūlymų ir pastabų įvertinimo, imasi atitinkamų veiksmų

(parengia Veiksmų plano pakeitimo projektą, siūlo į Priemonių planą įtraukti naujas priemones, parengia, derina teisės aktų projektus ir pan.).

Komisijos vertinimu, Teisėjų tarybos 2022 m. vasario 25 d. nutarimo Nr. 13P-46-(7.1.2) pagrindu Teisėjų taryba nustatė apibrėžtą veiklos apimtį asmens, atliekančio visoje teismų sistemoje centrinio už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą funkcijas, tai yra – tik Veiksmų planui įgyvendinti ir koordinuoti korupcijai atsparios aplinkos teismuose kūrimą.

Kitaip tariant, kiekvienas teismas, kaip savarankiška įstaiga KPI prasme, sukuria už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus padalinius ar skiria už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus asmenis (teismuose veikiančios Antikorupcinės komisijos ar paskirti atsakingi asmenys), kurie gali ir turi koordinuotai bendradarbiauti su centriniu už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingu subjektu (vykdant ir *ex ante*, ir *ex post* abstrakčiąją funkciją), įgyvendinant Veiksmų planą ir koordinuojant korupcijai atsparios aplinkos teismuose kūrimą.

Darytina išvada, kad centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas neturi kompetencijos vykdyti teismuose individualiosios korupcijos prevencijos funkcijos, t. y. negali tirti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų – administracinių nusižengimų, darbo pareigų pažeidimų ar tarnybinių nusižengimų ir pan., teismuose, išskyrus tyrimus pačioje Administracijoje.

Taip pat centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas negali tirti teisėjų, kurie net ir neturi tarnybinės ar darbo pareigų pažeidimo atsakomybės (kaip tą reglamentuoja Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas ir Lietuvos Respublikos darbo kodeksas), veiklos. Šia prasme centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas bendrąją arba abstrakčiąją korupcijos prevencijos funkciją gali atlikti visos teismų sistemos atžvilgiu, individualiąją – tik Administracijos tarnautojų ir darbuotojų atžvilgiu.

2022 m. vasario 15 d. Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 6P-25(1.1.E) „Dėl pareigybės įsteigimo, pareigybės aprašymo ir pareigybių sąrašo patvirtinimo“ nuo 2022 m. vasario 1 d. buvo įsteigta Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus vyresniojo patarėjo, karjeros valstybės tarnautojo, pareigybė, kurio veiklos sritimis pagal Pareigybės aprašymą yra nurodytos tokios sritys: sprendimų įgyvenimas, korupcijos prevencija bei teisė.

Medžiagą Komisijai teikę Administracijos atsakingi darbuotojai būtent šią Administracijos direktoriaus vyresniojo patarėjo pareigybę tapatina su centrine už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose atsakinga pareigybe, kurią užimantis darbuotojas, yra tiesiogiai pavaldus Administracijos direktoriui (toliau Pareigybės aprašymo 2 punktą), kaip įstaigos vadovui. Minėtame Pareigybės aprašyme, patvirtintame anksčiau negu Teisėjų tarybos minėtas Veiksmų planas, t. y. Administracijos direktoriaus 2022 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. 6P-25-(1.1.E), nurodomos funkcijos, kurios iš esmės atitinka Teisėjų tarybos Veiksmų plane nurodomą Bendrąją arba abstrakčiąją korupcijos prevencijos funkciją, nors faktiškai ši funkcija pagal minėtą Pareigybės aprašymą orientuota tik į Administracijos veikimo sferą:

- ✓ Koordinuoja sprendimų įgyvendinimo proceso organizavimą arba prireikus organizuoja sprendimų įgyvendinimo procesą (9 p.);
- ✓ Rengia ir teikia pasiūlymus su sprendimų įgyvendinimu susijusiais klausimais (10 p.);
- ✓ Konsultuoja priskirtos srities klausimais (11 p.);
- ✓ Koordinuoja bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija, susijusia su korupcijos prevencija ir jos užtikrinimu, su kitais įstaigos struktūriniais padaliniais, kitomis valstybės ar savivaldybių įstaigomis arba prireikus bendradarbiauja ir keičiasi informacija, susijusia su korupcijos prevencija ir jos užtikrinimu, su kitais įstaigos struktūriniais padaliniais, kitomis valstybės ar savivaldybių įstaigomis (12 p.);
- ✓ Koordinuoja informacijos su korupcijos prevencija susijusiais sudėtingais klausimais rengimą ir teikimą arba prireikus rengia ir teikia informaciją su korupcijos prevencija susijusiais sudėtingais klausimais (13 p.);
- ✓ Koordinuoja patikrinimų bei kitų su korupcijos prevencija susijusių veiklų planavimą arba prireikus planuoja patikrinimus bei kitas su korupcijos prevencija susijusias veiklas (14 p.);
- ✓ Koordinuoja skundų ir kitų dokumentų sudėtingais klausimais dėl korupcijos prevencijos veiklų vykdymo nagrinėjimą arba prireikus nagrinėja skundus ir kitus dokumentus sudėtingais klausimais dėl korupcijos prevencijos veiklų vykdymo, koordinuoja atsakymų rengimą arba prireikus rengia atsakymus (15 p.);
- ✓ Koordinuoja su korupcijos prevencija susijusios informacijos apdorojimą arba prireikus apdoroja su korupcijos prevencija susijusią informaciją (16 p.);
- ✓ Koordinuoja skundų ir kitų dokumentų sudėtingais teisiniais klausimais nagrinėjimą arba prireikus nagrinėja skundus ir kitus dokumentus sudėtingais teisiniais klausimais, koordinuoja atsakymų rengimą arba prireikus rengia atsakymus (17 p.);
- ✓ Koordinuoja atstovavimą įstaigos interesams teismuose ir kitose institucijose, įstaigose bei organizacijose arba prireikus atstovauja įstaigos interesams teismuose ir kitose institucijose, įstaigose bei organizacijose ir koordinuoja susijusių dokumentų rengimą arba prireikus rengia susijusius dokumentus (18 p.);
- ✓ Rengia ir teikia pasiūlymus su korupcijos prevencija susijusiais klausimais (19 p.);
- ✓ Koordinuoja su sudėtingais teisės klausimais susijusios informacijos rengimą ir teikimą arba prireikus rengia ir teikia su sudėtingais teisės klausimais susijusią informaciją (20 p.);
- ✓ Koordinuoja teisės aktų projektų, sutarčių ir kitų su teisės klausimais susijusių dokumentų rengimą arba prireikus rengia teisės aktų projektus, sutartis ir kitus su teisės klausimais susijusius dokumentus (21 p.);
- ✓ Koordinuoja teisės aktų projektų, sutarčių ir kitų su teisės klausimais susijusių dokumentų vertinimą arba prireikus vertina teisės aktų projektus, sutartis ir kitus su teisės klausimais susijusius dokumentus, koordinuoja teisinių išvadų rengimą arba prireikus rengia teisines išvadas (22 p.);
- ✓ Teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka organizuoja ir (ar) atlieka atsparumo korupcijai lygio nustatymą bei teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka organizuoja ir (ar) atlieka korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą (23 p.);

- ✓ Tvarko ir (ar) nagrinėja vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu gautą informaciją apie pažeidimus, renka ir kaupia nuasmenintus statistinius duomenis, susijusius su gautų pranešimų skaičiumi, ir sistemina tų duomenų nagrinėjimo rezultatus (24 p.);
- ✓ Teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka rengia korupcijos prevencijos veiksmų planą ar organizuoja jo rengimą, atlieka šio plano įgyvendinimo stebėseną (25 p.);
- ✓ Kontroliuoja, kaip Administracijos darbuotojai laikosi antikorpucinio elgesio standartų, konsultuoja juos antikorpucinio elgesio klausimais (26 p.);
- ✓ Organizuoja ir (ar) rengia mokymus, orientuotus į teismų sistemos darbuotojų antikorpucinio sąmoningumo stiprinimą), taip pat nukreipia į Korupcijos prevencijos įstatymo 24 ir 25 straipsnius (27 p.).

Todėl komisija daro išvadas, kad:

korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų tyrimus šis pareigūnas gali atlikti tik Administracijos tarnautojų ir darbuotojų atžvilgiu, nes kitų institucijų, įskaitant teismus, darbuotojų ir tarnautojų atžvilgiu, tokia tyrimo teisės pažeidimų funkcija minėtam pareigūnui nenumatyta Teisėjų tarybos 2022 m. vasario 25 d. nutarimo Nr. 13P-46-(7.1.2) „Dėl šakinio Lietuvos teismų sistemos korupcijos prevencijos veiksmų plano 2022-2025 metams ir jo įgyvendinimo priemonių plano 2022-2023 metams patvirtinimo“ ir juo patvirtinto Veiksmų plano, nei Teisėjų tarybos 2023 m. sausio 27 d. nutarimu Nr. 13P-11-(7.1.2) patvirtintos Lietuvos teismų skaidrumo politikos nei konkrečios pareigybės aprašymo nuostatose. Taip pat tokia funkcija dėl korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų tyrimų vykdymo negali būti išvesta ir iš Korupcijos prevencijos įstatymo, nei Vyriausybės 2021 m. gruodžio 21 d. nutarimo Nr. 1155;

Komisijai pateiktas 2022 m. vasario 28 d. Nacionalinės teismų administracijos įsakymas, kuriuo Justinas Bagdžius perkliamas į Administracijos direktoriaus vyresniojo patarėjo pareigas, kurios nėra aiškiai apibrėžtos *kaip pareigybė asmeniui atsakingam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą*, ir tokiu būdu paliekamas teisinis neaiškumas, neleidžiantis vienareikšmiškai susieti minėtos pareigybės su centrine už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose atsakingą pareigybe, minima Teisėjų tarybos 2022 m. vasario 25 d. nutarimo „Dėl šakinio Lietuvos teismų sistemos korupcijos prevencijos veiksmų plano 2022-2025 metams ir jo įgyvendinimo priemonių plano 2022-2023 metams patvirtinimo“ 2 punkte.

Dėl Išvados atitikties teisiniam reguliavimui

Kaip anksčiau minėta, kiekvienas teismas, kaip savarankiška įstaiga, steigia už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus padalinius arba paskiria už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingus asmenis (turi Antikorpucines komisijas arba atsakingus asmenis), kurie gali ir turi

koordinuotai bendradarbiauti su centriniu už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingu subjektu (vykdant tiek *ex ante*, tiek *ex post* (pvz., perduodant duomenis apie pažeidimus centriniam subjektui) bendrąją arba abstrakčiąją korupcijos prevencijos funkciją), tačiau centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas negali kištis į teismų procesinę veiklą, tarnybinius ir darbo pareigų pažeidimo tyrimus, atliekamus teismuose įsteigtų atsakingų padalinių arba paskirtų atsakingų asmenų, be teismų leidimo. Komisijos vertinimu, centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas negali tirti teisėjų ir teismo pirmininkų, veiklos.

Remiantis Teisėjų tarybos 2022 m. vasario 25 d. nutarimu centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas bendrąją arba abstrakčiąją korupcijos prevencijos funkciją gali atlikti visos teismų sistemos atžvilgiu, individualiąją – tik Administracijos tarnautojų ir darbuotojų atžvilgiu.

Išvadoje gi yra atliekamas konkrečių aplinkybių tyrimas ne tik teisėjos atžvilgiu, bet ir apskritai net ne teismų sistemos tarnautojų atžvilgiu (žr. Išvados 9.1-9.5 punktus). Taigi, Išvada, Komisijos vertinimu, parengta neturint tam teisinio pagrindo ir teisinių įgalinimų (išvadą rengęs asmuo negalėjo vadovautis Korupcijos prevencijos įstatymo 24 straipsnio 5 dalies 1 punktu (nors Išvadoje šia norma ir nesiremiam, kai tuo tarpu Teisėjų tarybos narė teisėja E. Tamošiūnienė savo rašte dėl Išvados teisėtumo, jo 1.4 punkte, kaip tik šią teisės normą (t. y. KPI 24 str. 5 dalies 1 p.) ir nurodo kaip centrinio pareigūno kompetencijos konkrečiu atveju teisinį pagrindą), negali būti laikoma teisėta.³

---

³ Komisijos išvadai „Dėl Išvados atitikties teisiniui reguliavimui“ pritarė visi Komisijos nariai, išskyrus Komisijos narę teisėją E. Tamošiūnienę.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
Dokumento pavadinimas (antraštė)	TEIKIMAS DĖL KOMISIJOS, SUDARYTOS PAGAL 2024 M. GEGUŽĖS 31 D. PROTOKOLINĮ NUTARIMĄ, TYRIMO IŠVADOS DĖL CENTRINIO PAREIGŪNO, ATSAKINGO UŽ KORUPCIJAI ATSPARIOS APLINKOS KŪRIMĄ LIETUVOS TEISMUOSE, 2024 M. BALANDŽIO 30 D. ATLIKTO TYRIMO LEGITIMUMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-10-17 Nr. 01-02-204
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Parašo paskirtis	pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Skirgailė Žalimienė Pirmininkas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-10-17 16:02:50 GMT+03:00
Parašo formatas	XAdES-A
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-10-17 16:03:11 GMT+03:00
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2023-06-09 07:55:32 GMT+03:00 - 2025-06-08 07:55:32 GMT+03:00
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Lietuvos teismų informacinė sistema
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja. (2024-10-31 14:11:11)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	Nuorašą suformavo LITEKO 2024-10-31 14:11:11
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-